

Radicale vernieuwing zorg

Ondersteund door

Wetenswaardigheden #18: januari-maart '22

Geplaatst op 28 maart 2022

Hierbij presenteren we graag de volgende versie van onze 'wetenswaardigheden'. Periodiek geven we via de wetenswaardigheden op een andere manier inzicht in waar zoal aan gewerkt wordt in de beweging Radicale vernieuwing zorg en waar dat zoal toe leidt. Een overzicht op hoofdpunten.

Via onze website kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij één of meer van onderstaande onderwerpen. Via de [thema's](#), [deelnemerspagina's](#), trefwoorden bij berichten, of via de zoekfunctie.

De afgelopen periode zijn er veel activiteiten, bijeenkomsten en ontwikkelingen geweest binnen de beweging Radicale vernieuwing zorg. Wij praten je kort bij wat er binnen de verschillende bijeenkomsten en actieteams gebeurt en geven een update over de betrokken partners.

Deelnemers

In totaal nemen 25 zorgorganisaties deel aan Radicale vernieuwing Zorg. In de afgelopen maanden hebben we Geriant, Reigershoeve en Iets Terug Doen mogen verwelkomen. Van Zorghuizen Noord Nederland kregen we bericht dat de organisatie ophoudt te bestaan.. We wensen alle betrokkenen bij Zorghuizen Noord Nederland heel veel sterkte in deze moeilijke tijd. Voor meer informatie over de deelnemende organisaties, zie deze pagina op ons sociaal platform: www.radicalevernieuwing.nl/deelnemers

Kernteam

Het kernteam heeft naast de gesprekken met VWS de voorbereidingen getroffen voor de halfjaarlijkse ontmoeting van bestuurders en coördinatoren van de deelnemende organisaties op 7 april a.s. Door

allerlei omstandigheden zijn de twee digitale bijeenkomsten van afgelopen maanden minder goed bezocht dan gebruikelijk. Een aantal deelnemers kon vanwege ziekte niet aanwezig zijn. Daarnaast hebben er bestuurswissels plaatsgevonden (Brentano, Raffy-Lale- Leystroom). De Leyhoeve heeft voor aankomend jaar besloten de focus meer te leggen op deelname aan actieteams en leernetwerken. daardoor zal De Leyhoeve niet meer aan het kernteam deelnemen en plaatsmaken voor een andere organisatie. De wijze waarop wij als beweging zijn georganiseerd om de beweging en het gedachtegoed verder te brengen vraagt aandacht binnen het kernteam.

Actieteams Actieteam Radicale vernieuwing zorgonderwijs

Op 13 januari is het actieteam Radicale vernieuwing zorgonderwijs digitaal bij elkaar geweest. Het thema was werken aan een optimaal leer- en werkklimaat. Carlijn Nelis en Enide Volger hebben toelichting gegeven op het onderzoek dat samenwerkende onderwijs- en zorgorganisaties in de Kop van Noord-Holland hebben verricht naar het programma 'Leren werken-werken leren'; leer-werkklimaat. Per initiatief is een factsheet opgesteld zodat anderen de mooie voorbeelden kunnen benutten om zelf aan de slag te gaan. Ook worden alle inzichten en ideeën gebundeld in een toolbox. Er is doorgepraat over de inzichten en ervaringen. Belangrijkste conclusie die de aanwezigen trokken is dat het noodzakelijk is regelmatig tijd te nemen om het goede gesprek met elkaar te hebben. Dat het team het als een gezamenlijke verantwoordelijkheid ziet dat het opleiden van de 'collega in opleiding' oprechte aandacht nodig heeft om mensen te blijven boeien en binden.

Op 28 maart is er vanuit het actieteam zorg onderwijs een fysieke bijeenkomst georganiseerd met het thema : Vernieuwend onderwijs: zien en gezien worden doet veel met je!

dr. Brigitte de Brouwer ging in gesprek over excellente zorg *Niet over de zorgvrager maar met!* Een onderwerp waar Brigitte zich al jaren in heeft verdiept. de basis voor excellente zorg is een partnership met de zorgvrager. Hoe dat partnership en het centraal stellen van de mens met een zorgvraag er uit kan zien werd al snel duidelijk als je daarover met Brigitte aan de praat raakt.

Sandra Ekkelboom en Paul Hoogendoorn, ervaringsdeskundigen niet aangeboren hersenletsel gingen in gesprek over *in de gratie of uit de gratie? That's the Question*. Een goede baan, maatschappelijke functie en prima positie kan zomaar over zijn. Dat is Sandra en Paul overkomen. Wat betekent dat voor je verdere leven. Kun je weer wat betekenen voor de maatschappij? Sandra en Paul zijn ambassadeur voor de Patiëntenvereniging Hersenletsel.nl en hebben inmiddels lessen gegeven aan studenten van Radicale Vernieuwing Waardevol Onderwijs. Wat brengt hen dit? Wat hebben goede zorgverleners voor hen betekent? Het gesprek deed direct een appèl op jezelf als mens en als professional een zorg-of onderwijsorganisatie. In gesprek met ervaringsdeskundigen *moet* een onderdeel zijn van de opleidingen!

Met Manon Drenthe, vp student 4e jaars niveau 4 voerden we het gesprek over haar ervaringen als deelnemer aan Radicale vernieuwing waardevol onderwijs. Ze heeft hier weloverwogen voor gekozen en vertelde ons waarom en wat dat van haar vraagt. Ze deelt nu achteraf haar bevindingen over de lessen van

veld- en ervaringsdeskundigen, welke levens- en professionele lessen zij hieruit heeft getrokken.

Lees meer en [bekijk de presentaties](#).

Actieteam Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten

In ons [actieteam Vrijheid Veiligheid en Levensgeluk](#) van cliënten werken de deelnemende organisaties sinds de start van de wet samen om kennis te delen. Ze stellen hierbij de vrijheid en het levensgeluk van de cliënt voorop. Passend bij de bedoeling van de wet, gaan we uit van vrijheid, tenzij. Op 19 januari is er een vervolg geweest op het actieteam vrijheid veiligheid voor het levensgeluk. We hebben daarin de proefperiode afgerond door met een definitieve set aan aanbevelingen te komen. Het betreft aanbevelingen aan zorgorganisaties zelf, de wetgever, de toezichthouder en de softwareleveranciers. Zie:

<https://www.radicalevernieuwing.nl/praktijkvoorbeelden/adviezen/>

De deelnemers hebben besloten door te gaan om zo vier thema's verder uit te werken:

- Inzet van de verpleegkundig specialist als Wzd-functionaris. Dit initiatief is vanuit [Brentano](#), [Topaz](#), [Wilgaerden/Leekerweide](#), [Innoforte](#) en [Woonzorggroep Samen](#) geïnitieerd.
- Wzd in de thuiszorg: De zoektocht hoe je in de thuissituatie de Wzd kunt gebruiken om zoveel mogelijk vrijheid, veiligheid en levensgeluk te bereiken. Hiervoor zoeken we nog deelnemers, dus laat weten als je belangstelling hebt.
- Stappenplan: [Innoforte](#), [De Leyhoeve](#), [Avoord](#), [Woonzorggroep Samen](#), [Santé partners Wilgaerden Leekerweide](#) en [t Zorghuus](#) zoeken naar manieren van werken die waarde toevoegen op het gebied van vrijheid, veiligheid en het levensgeluk. Dat als alternatief voor het stappenplan. [Het Trimbos instituut](#) bereidt het tweede deel van de wetsevaluatie Wzd voor. Trimbos zoekt aansluiting bij deze werkgroep en zeer geïnteresseerd in de uitgangspunten en de uitkomsten.
- Verbeteren van de rapportage: De rapportage moet aansluiten bij het primaire proces en vooral bijdragen aan meer kennis over de cliënt. Deze werkgroep onderzoekt waar daarvoor nodig is. En neemt daarbij ook de vormgeving van de ECD's mee.

Ten slotte is er vanuit dit actieteam een nieuw actieteam ontstaan: Ruimte voor dementie (zie hieronder). Vanuit het actieteam Ruimte voor dementie doen deelnemers ervaring op, wisselen kennis uit en inspireren elkaar op het "hoe dan". Daarbij ondernemen we actie om de publieke opinie te beïnvloeden op dit thema.

Actieteam Ruimte voor dementie

Uitgaan van vrijheid en beseffen dat 'het gek is dat we het normaal vinden' dat deuren van verpleeghuizen gesloten zijn, raakt de essentie van de beweging Radicale vernieuwing. Er is en wordt nagedacht wat we met de deelnemende organisaties en de partners in de beweging concreet kunnen ondernemen om deze bewustwording te vergroten. Zowel binnen de zorgorganisaties als in de publieke opinie. Het actieteam onderzoekt wat het vraagt om de deuren te openen. Zoals: voortdurende dialoog met cliënten, naasten, zorgprofessionals, leidinggevendenden, omgeving en de maatschappelijke dialoog.

Op maandag 7 maart zijn we met 25 deelnemers op bezoek geweest bij het [Ouderenlandgoed Grootenhout](#) in Mariahout. Tijdens het bezoek hebben we een inspirerende rondleiding gehad. We hebben gesprekken gevoerd met medewerkers en naasten. En we hebben gediscussieerd wat er nodig is om de deuren te openen. Wat is eigenlijk onze visie op vrijheid vanuit de samenleving? Wat betekent dat voor jou en daar waar je werkt? Wat heb je dan te doen met elkaar?

Om de maatschappelijke opinie te beïnvloeden zoeken we relaties met bestaande contacten en partijen in de maatschappij waar deelnemers al verbinding hebben. Partijen die kunnen bijdragen aan die maatschappelijke dialoog.

We merken dat we met dit thema de aandacht krijgen. Deelnemers van Radicale vernieuwing zijn benaderd als sprekers op het webinar van zorgverzekeraar VGZ, waarin er wordt gezocht naar voorbeelden en ervaringen op vrijheid en risicobeheersing. Hoe durven we thuis en in het verpleeghuis om te gaan met risico's? Zonder gelijk in te willen grijpen met het oog op risicobeheersing. En we zijn gevraagd voor een webinar van de NVTZ, waar het thema vrijheid en toezichthouderschap centraal staat.

Actieteam Samen Zeggenschap

Dit actieteam wil vooral in dialoog. En zo de eigen referentiekaders loslaten om door de ogen van de ander naar de wereld te kijken. De missie sluit aan bij het maatschappelijke debat dat we niet over mensen maar met mensen moeten praten. Marjolein Wouters, teamcoach driehoekskunde [Brentano](#) en Corine Jansen, kwartiermaker SamenZeggenschap [Amstelring](#), trekken dit actieteam. Volgens Corine en Marjolein kun je kwaliteit en regie alleen laten ontstaan door de bewoner, naaste en medewerker samen invloed te geven. We willen naar werken en samen leven vanuit De Driehoek (bewoner, naaste(n), medewerker(s)). Waarbij er gebruik wordt gemaakt van ieders rol, positie, talent en inzet. Het is het huis van de bewoners: medewerkers komen daar werken en we eerbiedigen de relatie tussen de bewoner en familie. In januari hebben Corine en Marjolein ons meegenomen in het gedachtegoed van driehoekskunde. Wil je meer weten over driehoekskunde? neem gerust contact op met Corine Jansen corine@corinejansen.com

Actieteam Reflectiegesprekken

Zeven deelnemende organisaties hebben reflectiegesprekken gevoerd. Reflectie op de inhoud en de droom van de beweging Radicale vernieuwing zorg. De deelnemers van het actieteam zijn er van overtuigd dat het houden van reflectiegesprekken er aan bijdraagt om dichterbij de droom te komen. Uit ervaring is gebleken dat De gesprekken zijn als zeer inspirerend ervaren en helpen bij de verdere vernieuwing in de eigen organisatie.

Leernetwerk voor toezichthouders en bestuurders

Aan dit netwerk nemen toezichthouders en bestuurders van Brentano, De Leyhoeve, Woonzorggroep Samen en Jonkerszorg deel. In maart kwam het leernetwerk voor de tweede keer bijeen onder begeleiding van Monique Wijntjes van de [NVTZ](#). In deze bijeenkomst deelden Nyncke Bouwma en Annelieke Vlaar van [JonkersZorg](#) vanuit hun eigen ervaring hoe ze vanuit een (radicale) vernieuwing in onrustig vaarwater terecht kwamen. En hoe ze daar vanuit een zorgvuldig proces uitgekomen zijn. Ze hebben de inzichten die ze hebben verkregen gedeeld en doorgepraat over toezicht houden op basis van de behoeften van de bewoners/cliënten.

Vragen die besproken worden: 'Wat betekent Radicale vernieuwing voor toezicht en besturing? Kunnen bewoners en naasten het leven leiden zoals zij dat willen? Hoe houd je (toe)zicht (op) of dat is wat er werkelijk gebeurt in de zorg? Of: hoe vind je de balans tussen (toe)zicht houden en vertrouwen? Voelen medewerkers zich gesteund als zij in hun werk bewust afwegingen maken tussen regels en cliëntwensen?' In dit netwerk helpen bestuurders en toezichthouders elkaar met hun uitdagingen bij het waarmaken van de betekenis en gedachtegoed in de beweging Radicale vernieuwing. Voor de volgende keer gaan alle deelnemers gezamenlijk verdieping zoeken op dit thema.

Bijeenkomsten

Hoe schrijf je een kwaliteitsplan dat van waarde is voor bewoners, diens naasten en de medewerkers? Deze vraag stond centraal in de [vervolgbijeenkomst kwaliteitskader 22-2-2022](#). In deze bijeenkomst hebben Innoforte, Surplus, Avoord, Santé Partners en Raffy-Lâle-Leystroom met elkaar gekeken of, en zo ja, wat we met de inzichten uit de vorige bijeenkomsten hebben gedaan. We kunnen constateren dat de bijeenkomsten ons als organisaties zeker wat heeft opgeleverd en het is mooi om te zien dat iedere organisatie hierin zijn eigen weg zoekt. [Lees meer](#).

Week van de Radicale vernieuwing

Het lijkt nog zo ver weg, maar voordat je het weet is het 7 november. Dan gaat de week van de Radicale vernieuwing van start. De inspiratieweek die helpt om de gezamenlijke droom van alle deelnemende organisaties dichterbij te brengen. Het is een moment om inspiratie en inzichten op te doen, om kennis uit te wisselen en elkaar te ontmoeten, om het gesprek te voeren over wat je zelf kunt doen in je eigen rol en functie. En wat je in de eigen organisatie kunt doen. We zijn met het kernteam en coördinatorenoverleg al aan het nadenken over een waardevolle, betekenisvolle invulling van deze week. **Alle ideeën en wensen zijn welkom!**

Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ)

De [Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd](#) (IGJ) is een actief betrokken partner in de beweging. De inspecteurs nemen deel in het Actieteam Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten en op verzoek sluiten ze aan bij de bestuurlijke leernetwerken. Afgelopen periode heeft de IGJ met ons mee gelezen en gedacht in de definitieve Adviezen actieteam vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten.

<https://www.radicalevernieuwing.nl/praktijkvoorbeelden/adviezen/>. In het voorjaar organiseren we samen met IGJ een webinar Vrijheid, veiligheid voor het levensgeluk in de thuiszorg/zorg aan huis.

Ministerie van VWS

Maandelijks hebben we overleg met onze contactpersoon bij de [directie langdurige zorg](#), Anja Kohler. Zij neemt ook deel aan bepaalde actieteams en bijeenkomsten. Tussendoor is er overleg met medewerkers van VWS als dat aan de orde is. Zoals over de Wet zorg en dwang. Daarnaast hebben we vijf keer per jaar overleg met Theo van Uum, directeur langdurige zorg bij het ministerie van VWS. Op 22 februari waren [Carintreggeland](#), [Woonzorggroep Samen](#) en [Sensire](#) vertegenwoordigd en hebben we gesproken over de ontwikkelingen binnen VWS en de wisselingen van het ministerschap Caroline Beentjes heeft de adviezen van het actieteam Vrijheid en veiligheid voor het levensgeluk van cliënten en het vervolg daarop toegelicht. De inhoud wordt door VWS beschouwd als goed en evenwichtig. De adressering aan alle partijen is een krachtig en doet een duidelijk appèl hier gezamenlijk werk van te maken. VWS neemt ons verzoek om ondersteuning te verlenen op het vervolgtraject 'Rapportage: van systemen naar mens' in overweging.

Tot slot is de groei en impact van de beweging Radicale vernieuwing aan de orde geweest. We kwamen tot de conclusie dat voornamelijk de groei van impact maken waardevol is en niet zozeer de groei van het aantal deelnemers aan de beweging. VWS ziet de beweging als een prettige buitenboordmotor. En juist de huidige werkwijze en omvang van de beweging, (waarbij een groei van zo'n vijf tot tien organisaties wenselijk zou zijn) zorgen ervoor dat het een overzichtelijke, transparante, betrouwbare club is geworden. Radicale Vernieuwing gaat steeds een stapje verder en beweegt zich op de randen. Het netwerk beweegt zich los van de gebaande paden, kijkt hoe de zorg de bewoner/cliënt maximaal kan ondersteunen om een betekenisvol leven te leiden.

LOC waardevolle zorg

[LOC Waardevolle zorg](#) heeft een groot landelijk netwerk. Bijvoorbeeld in de politiek, bij branche- en beroepsorganisaties, zorgkantoren en patiënten- en cliëntenorganisaties. In de landelijke belangenbehartiging neemt LOC niet alleen de ervaringen van cliëntenraden, maar ook uit de verschillende vernieuwingsbewegingen mee. Dat doet LOC in landelijke stuurgroepen en bestuurlijke overleggen. Daarnaast is Mariëlle Cuijpers begin dit jaar als belangenbehartiger gestart. Zij haalt ook actief op wat er binnen de bewegingen radicale vernieuwing leeft en neemt dit mee in brieven en overleggen.

Voorbeelden waar LOC de inbreng uit de vernieuwingsbewegingen meegenomen heeft zijn:

- Recent is de eerste fase van de evaluatie van de Wet zorg en dwang (Wzd) gepubliceerd. Kamerleden vanuit de vaste commissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) hebben op 2 februari hierover

een schriftelijk overleg gehad met de minister van VWS. Vanuit onze vernieuwingsbewegingen en cliëntenraden heeft LOC Waardevolle zorg aanbevelingen verzameld in [deze brief](#).

- Op 8 maart a.s. vond het eerste grote debat met de nieuwe bewindspersonen plaats. Vanuit LOC hebben we in een brief ervaringen en een aantal suggesties meegegeven aan de Kamer <https://www.clientenraad.nl/nieuws/hoofdpijnendebat-vws-brief-loc/>
- Op 23 maart was de kennismaking tussen LOC en minister Helder. LOC heeft ervoor gekozen ruimte vrij te maken tijdens deze kennismaking voor de praktijk van de vernieuwingsbewegingen. Lonneke Visser, creatief therapeut van Zonnehuisgroep Amstelland, heeft samen met Thijs Houtappels de minister verteld hoe zij bezig zijn om waardevolle verhalen van medewerkers op te halen en in te zetten voor verbetering van de kwaliteit van de zorg. De deelname aan de radicale vernieuwingsbeweging is daarbij een onmisbare inspiratiebron. De minister heeft de sterke wens om gezamenlijk te werken aan het bereiken van het grotere doel en daarbij noemde zij de ervaringen vanuit LOC waardevolle zorg en de radicale vernieuwingsbewegingen van grote waarde.
- Op 31 maart debatteert de vaste kamercommissie van VWS over de belangrijke thema's dementiezorg, langer thuis wonen, palliatieve zorg, wijkverpleging, persoonsgebonden budget en de Wet maatschappelijke ondersteuning. Met een [brief](#) geeft LOC inbreng voor dit debat. We geven aan dat voor een goed leven meer nodig is dan puur de focus op het langer thuis blijven wonen. We vragen om de nodige schotten op te heffen en we vragen om meer regionale en lokale ruimte in landelijke programma's. De inhoud van de brief is mede tot stand gekomen vanuit het gedachtegoed 'zorg voor samenleving' waar we in de week van de Radicale vernieuwing het gesprek over voerden. <https://www.radicalevernieuwing.nl/actueel/samenleven-in-de-toekomst/>
- LOC heeft zitting in de landelijke stuurgroep en werkgroep Wzd. En in de regiegroep extramurale Wzd praktijktuinen. Daar heeft LOC de punten uit het actieteam 'vrijheid, veiligheid en levensgeluk voor cliënten' ingebracht. Ook is er een aparte landelijke werkgroep gestart die concrete aanbevelingen doet voor herziening van de wettekst van de Wzd. LOC en Caroline Beentjes hebben zitting in deze werkgroep en hebben de geleerde lessen vanuit het actieteam 'vrijheid, veiligheid en levensgeluk voor cliënten' nadrukkelijk onder de aandacht gebracht.
- Ook in bijvoorbeeld het beleidsoverleg langdurige zorg en de stuur- en werkgroepen rond het kwaliteitskader brengt LOC steeds het gedachtegoed en de ervaringen uit de beweging naar voren.

Leestip: Zicht op vernieuwing 5

Kennis, inspiratie en inzichten uit 2021 deelden we eerder in [Zicht op vernieuwing 5](#).

In deze edities vind je ook tips [voor video's](#) en [podcasts](#).

Dit magazine kan je [online lezen](#), wil je graag een extra exemplaar ontvangen? Stuur een e-mail naar radicalevernieuwing@loc.nl.

Meer weten

Op www.radicalevernieuwing.nl kun je allerlei achtergrondinformatie vinden bij één of meer van bovenstaande onderwerpen. Via de thema's, deelnemerspagina's, trefwoorden bij berichten of via de zoekfunctie. Je vindt er informatie over de laatste ontwikkelingen en ook informatie over onderwerpen die in deze versie van de wetenswaardigheden niet aan bod kwamen. Onder elke pagina heb je de gelegenheid om mee te praten of vragen te stellen. Zelf een bericht plaatsen kan ook via: www.radicalevernieuwing.nl/praat-mee Aanmelden voor de nieuwsbrief kan [hier](#).

Meer artikelen over de thema's met trefwoorden:

Thema's: [Beweging verbreden en verdiepen](#), [Betrekken directe omgeving](#), [Vrijheid en veiligheid voor levensgeluk cliënten](#), [Vernieuwing onderwijs](#), [Coronavirus](#), [Ervaringen van bewoners, naasten en medewerkers](#), [Vernieuwend besturen en toezicht houden](#)

Trefwoorden: [Bestuurders](#), [Coördinatoren](#), [IGJ](#), [Inspectie](#), [Interne toezichthouders](#), [Medewerkers](#), [vws-ministerie](#), [Wetenswaardigheden](#)